

Brugervejledning

ViTre til Mac

Version 3.0, January 2016

Indholdsfortegnelse

Historik.....	2
Copyright bestemmelser	3
Hvad er ViTre	4
Opstart og ViTre menuen	5
Skrivestøtte	9
Ordforslagslisten	9
Ordforudsigelse.....	10
Ordfuldendelse	11
Jokertegn	12
Ordrettelse.....	14
Læsestøtte.....	16
ViTre Editoren	20
Sikkerhedskopi.....	23
ViTre tjenester i Finder	24
Brugerordbøger	25
Indstillinger.....	27
Skriveindstillinger	28
Læseindstillinger	30
Andre indstillinger.....	30
Opdatering af ViTre.....	31
Genvejstaster	33
Licens	33
Begrænsninger i visse Mac programmer	35
Skrivestøtte	35
Læsestøtte.....	36
Brug af tjenester	36
Råd vedrørende specifikke applikationer	36
Nye Funktioner i ViTre version 2.0	37
Nye Funktioner i ViTre version 3.0	37

Historik

ViTre vejledningen opdateres løbende med nye eksempler og beskrivelser og råd og information om brug i specifikke programmer. Tjek **Historik** kapitlet fra linket <http://www.scandis.dk/da/support/ViTRe-Manual-Mac-da.pdf> for at se om du har den nyeste version af vejledningen.

Dato	Kommentar
15. december 2015	Første version for ViTre version 2.0
29. januar 2016	Version 3.0 af ViTre. Med licensstyring

Copyright bestemmelser

Copyright © ScanDis A/S. Alle rettigheder forbeholdes.

Dette dokument må hverken reproduceres eller publiceres helt eller delvist uden forudgående skriftlig aftale med ScanDis A/S.

Software programmet ViTre er beskyttet af ophavsretsloven og må ikke anvendes i anden form end den købte licens tillader.

ScanDis A/S

Telefon: +45 - 96 27 02 20

www.scandis.dk

E-mail: ViTre@scandis.dk

Hvad er ViTre

ViTre er et program der hjælper med at læse og skrive tekster på en computer.

Tekster kan læses op automatisk, og man kan få markering af oplæste ord, så man selv let kan følge med i teksten under oplæsningen.

Ved skrivning af tekster kan ViTre hjælpe med næste-ord forslag samt fuldende ord, der skrives. Hvis man staver et ord forkert, kan ViTre give forslag til rettelse. Man kan også lytte til ViTres forslag, så det er let at vælge det rigtige.

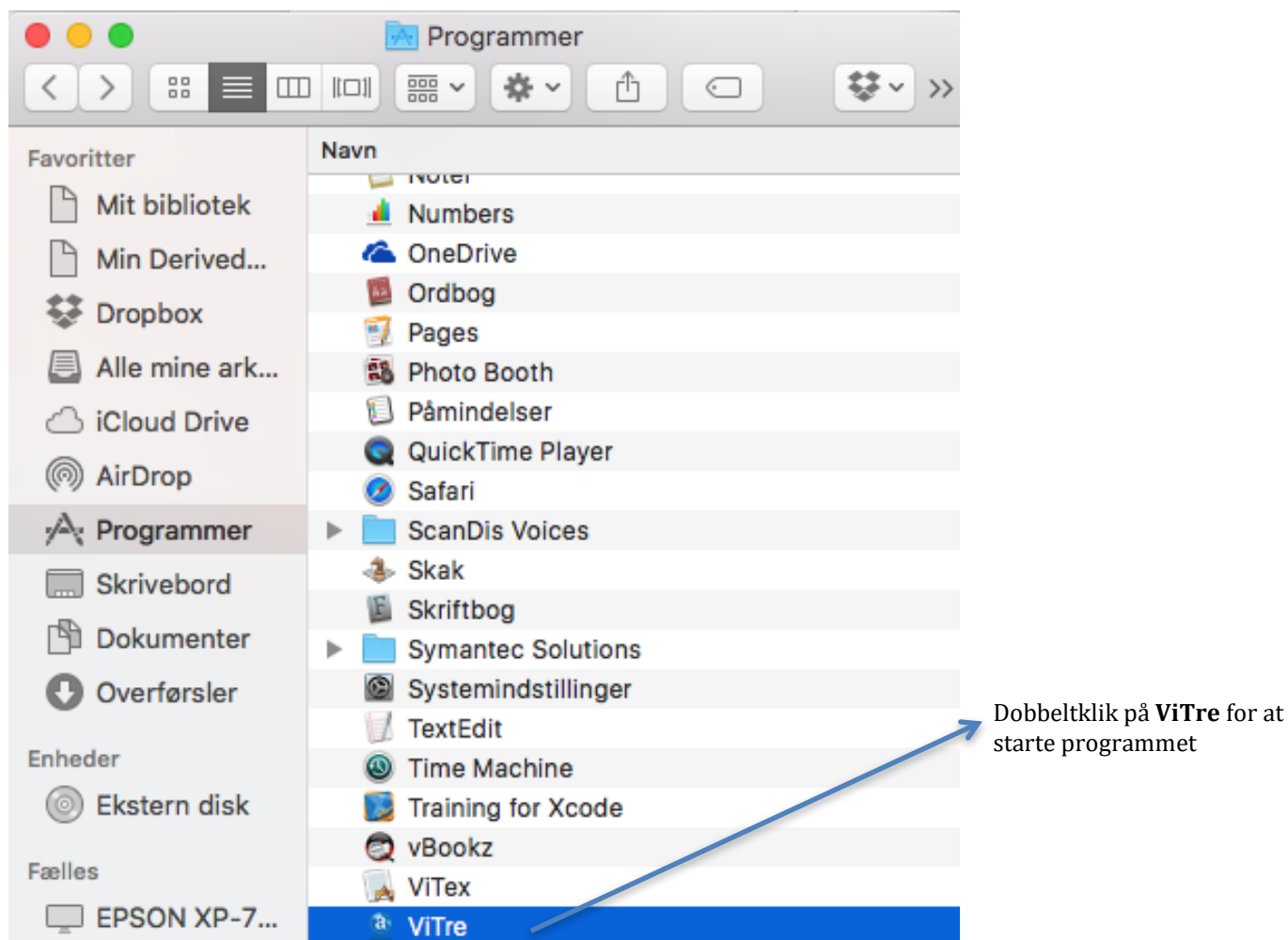
ViTre kan tilpasses, så det passer til den enkelte brugers behov, f.eks. om der kun ønskes læsestøtte, om ViTre skal være startet op automatisk, hvilken stemme og hastighed man ønsker at benytte etc.

ViTre indeholder desuden delprogrammet ViTex som kan omsætte tekst i billeder til tekstdokumenter. Herved er det muligt også at læse, redigere og få oplæst tekster der kommer fra f.eks. billedfiler, kamera, scanner, skærmdumps etc.

Bemærk: ViTre til Mac er en videreudvikling af det tidligere produkt ViseOrd til Mac. Alt hvad ViseOrd indeholder, er også indeholdt i ViTre – plus en lang række nye funktioner, se kapitlet **Nye funktioner i ViTre**.

Opstart og ViTre menuen

Hvis du under installationen har afkrydset feltet **Vil du starte ViTre nu?**, så er ViTre automatisk startet op. Hvis du ikke har afkrydset feltet, eller har lukket ViTre, skal du starte ViTre manuelt. Det gøres ved at åbne "Finder" programmet, klikke på "Programmer" og derefter dobbeltklikke på ViTre:

Du kan eventuelt oprette en henvisning til ViTre på skrivebordet eller i computerens programmenu nederst på skærmen. Se under "Opret henvisning" i hjælpen til Finder for at finde ud af hvordan det gøres.

Når ViTre er kørende, kan man se ViTre ikonet i statusmenuen øverst til højre på skærmen:

Når ViTre ikonet vises på menulinjen i øverste højre hjørne af skærmen, er ViTre kørende og parat til at blive brugt.

Når man klikker på ViTre ikonet, kommer ViTres menu frem:

Der er følgende kommandoer i menuen:

Om ViTre åbner et lille vindue der bl.a. fortæller hvilken version af ViTre der er installeret:

Hjælp åbner denne vejledning.

Stop midlertidigt undertrykker ordforslagslisten, som ellers vises hver gang der indtastes tekst på computeren. Kommandoen bruges, hvis man kun ønsker at bruge ViTre til læsestøtte og ikke til skrivestøtte. Når **Stop midlertidigt** er slået til, vil der i menuen stå **Genoptag** i stedet. Klikkes på **Genoptag** ordforslagslisten får man igen ordforslag.

Indstillinger åbner indstillingsmenuen. Se det separate kapitel om de forskellige indstillingsmuligheder.

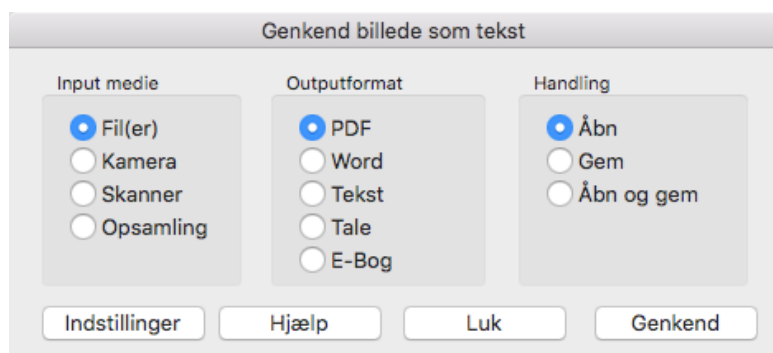
ViTre Editor åbner en forekomst af ViTre editoren. Se det separate kapitel om ViTre editoren.

Læs udklipsholder oplæser indholdet af udklipsholderen. Se mere information om oplæsning i kapitlet om læsestøtte.

Start ViTre ved Login. Når dette punkt er markeret foran funktionen, vil ViTre starte op hver gang der logges ind eller når computeren tændes (hvis der ikke anvendes login).

Afslut ViTre lukker ViTre. Hvis ViTre senere skal bruges igen, skal ViTre startes op igen vha. "Finder" som vist ovenfor.

Genkend tekst i billeder og PDF starter programmet ViTex som kan omsætte (*OCR behandle*) tekst i billeder til tekst der kan redigeres og oplæses. Når programmet startes, vises ViTex dialogen:

Klik på **Hjælp** for at få mere information om brugen af ViTex.

Opdater licens åbner et vindue der viser status for ViTre licensen der benyttes og som giver mulighed for opgradering af nuværende licens. Se kapitlet **Licenshåndtering**.

Tjek om der er en opdateret version tjekker på ScanDis hjemmeside om der er en ny version parat. Se kapitlet **Opdatering af ViTre**.

Kontakt Scandis åbner en ny mail hvor man kan skrive en besked til ScanDis. Mailen indeholder information om brugerens licens, så det er let at få hjælp til licensrelaterede spørgsmål.

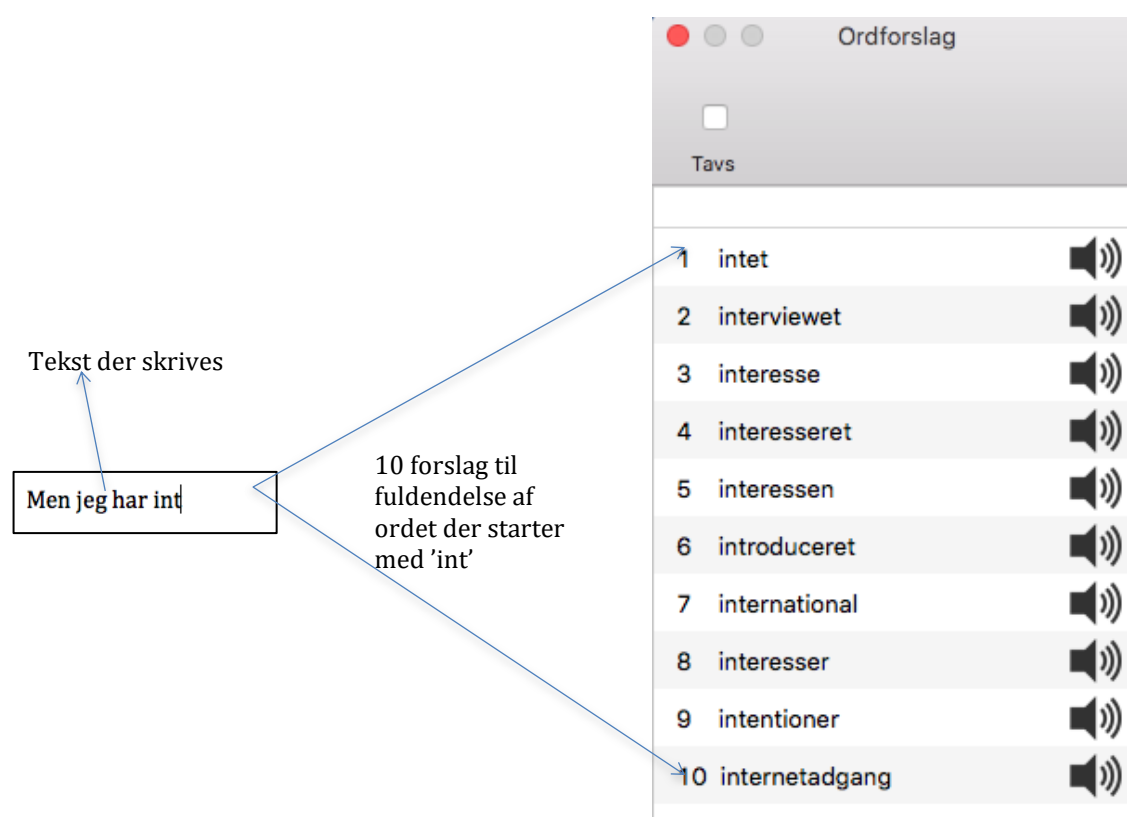
Skrivestøtte

ViTre giver skrivestøtte ved at give ordforslag, altså ved at hjælpe med at foreslå næste-ord eller fuldende ord og sætninger der skrives.

Ordforslagslisten

Når ViTre er kørende og ordforslag er slået til i ViTre menuen, vil der automatisk komme ordforslag når der skrives tekst (f.eks. tekstbehandling, mail, regneark, Google søgning etc.). Ordforslagene vises i ordforslagslisten som automatisk åbnes når man indtaster tekst.

Eksempel:

Man kan lytte med mens man indtaster, så man kan høre om man skriver det rigtige. Man kan enten lytte med (få oplæst) for hvert bogstav der skrives, for hvert ord der skrives eller for hver sætning der skrives. Et bogstav læses op som det navn bogstavet har og/eller som den lyd bogstavet giver.

Man kan også lytte til de enkelte ordforslag ved at klikke på højttaleren ud for det enkelte ord. Herved kan man lytte sig til hvilket forslag der er det rigtige. Man kan klikke så mange gange man ønsker på højttaleren ved et ord for at sikre at det er det ønskede ord.

Når man klikker på et ord, indsættes ordet på det sted, hvor man skriver. Hvis man er i gang med at skrive et ord, erstattes det af ordet der indsættes. Hvis man f.eks. klikker på ordet "interesse" ovenfor, vil der bagefter i teksten stå "Men jeg har interesse".

Der findes også tastaturgenveje for ordene i listen, så man ikke behøver bruge musen for at indsætte et ord. Hvis man trykker på kontrol tasten (Ctrl) og shift tasten (⇧) samtidig med et tal, indsættes ordet der har det angivne nummer i ordlisten. Tallet 0 bruges som ord nummer 10 i listen. I eksemplet ovenfor kan man altså også indsætte ordet "interesse" ved at taste Ctrl ⇧ og 3 samtidig.

Man kan afkrydse feltet "Tavs" hvis man ikke ønsker oplæsning mens man skriver.

Ordforslag er baseret på et meget stort statistisk materiale. De 10 forslag, der vises, er de mest sandsynlige muligheder statistisk set, men der kan opstå situationer, hvor det ønskede ord ikke findes blandt forslagene. I sådanne tilfælde hjælper det ofte at indtaste flere bogstaver fra ordet, idet de mulige ord derved begrænses. I tilfældet ovenfor kan man f.eks. begrænse ordforslagene til ord, der starter med 'inter' ved at tilføje 'er' i skrivefeltet.

Der benyttes 3 typer ordforslag i ViTre

1. **Ordforudsigelse**, hvor ViTre foreslår det næste ord ud fra de ord der er skrevet forud.
2. **Ordfuldendelse**, hvor ViTre foreslår hele ordet på basis af de bogstaver der er skrevet (som i eksemplet ovenfor). Ordfuldendelse benytter sig også af ordforudsigelse, idet de foreslåede ord også afhænger af de ord der er skrevet forud.
3. **Ordrettelse**, hvor ViTre foreslår hvad det rigtige ord kan være ud fra et forkert stavet ord. Ordrettelsen virker også på del-ord, altså mens man er ved at skrive et ord.

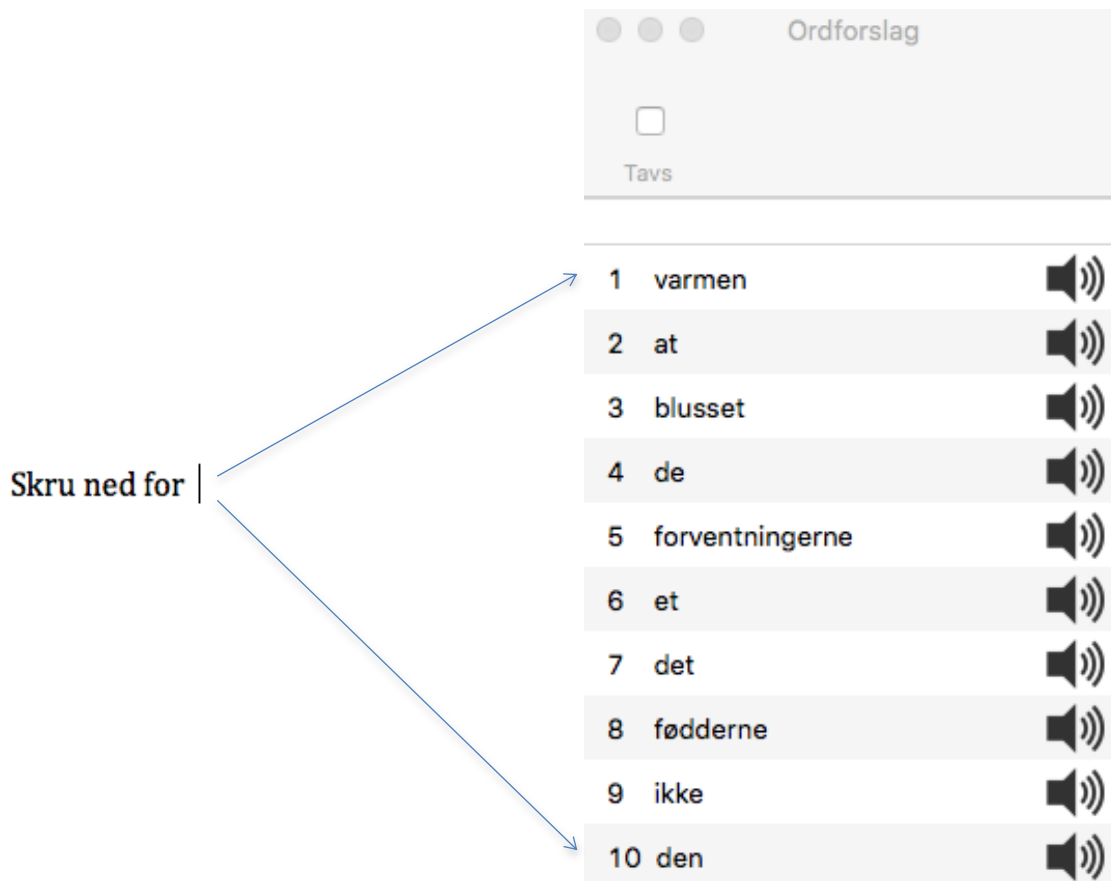
De 3 typer ordforslag bruges i den nævnte rækkefølge. Først undersøges ordforudsigelser. Hvis der stadig er plads på ordforslagslisten undersøges derefter ordfuldendelser. Endelig undersøges ordrettelser hvis der derefter stadig er plads på ordforslagslisten.

De tre typer ordforslag illustreres nedenfor

Ordforudsigelse

Ordforudsigelse benyttes, når det skal bestemmes hvad det næste ord kan være, dvs. når et ord er afsluttet af et mellemrum eller af et grammatisk tegn (f.eks. komma).

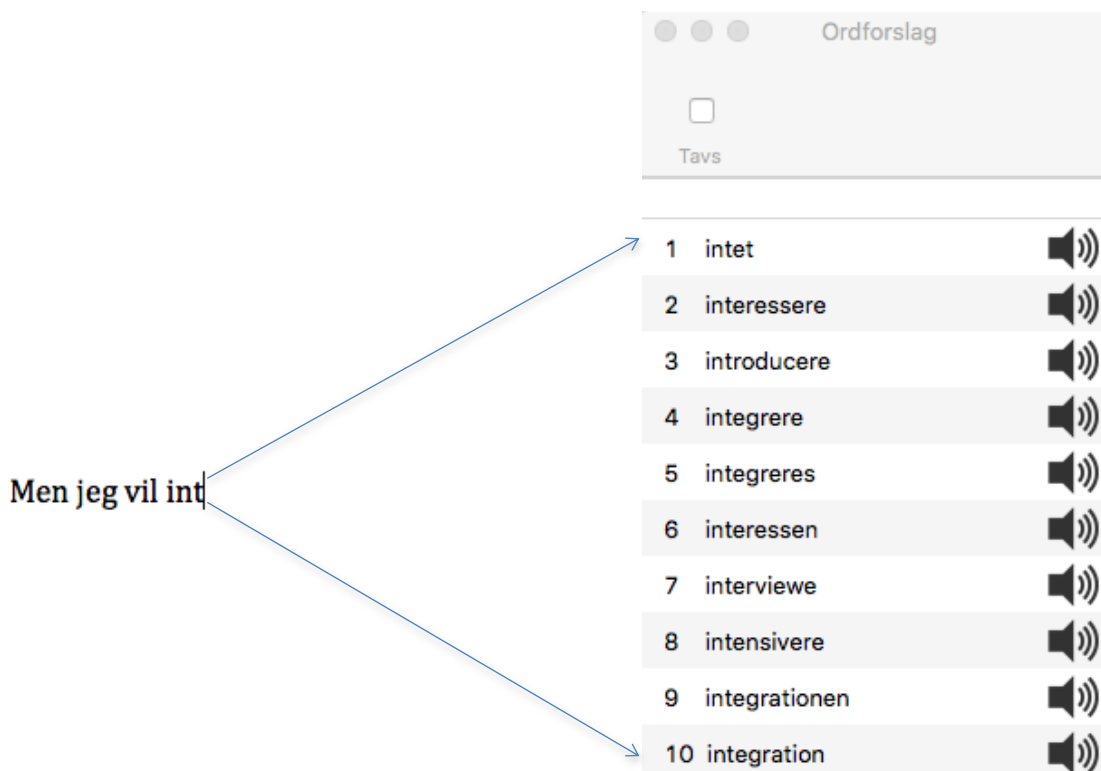
Eksempel:

Bemærk at det ikke kun er det sidste foregående ord der bruges til at bestemme næste ord. Det kan faktisk være op til de 5 foregående ord, der bruges. Hvis der for eksempel i stedet for "Skru ned for" skrives "Går ned for" vil det første og mest sandsynlige forslag være "at" i stedet for "varmen" som i eksemplet ovenfor.

Ordfuldendelse

Ved ordfuldendelse vises ordforslag for det ord man er ved at skrive. Herved vises de mest almindelige ord der passer i sammenhængen og som starter på orddelen man har skrevet. Eksempel:

Her kan man f.eks. klikke på "interviewe" så teksten lyder "Men jeg vil interviewe". Inden man klikker på "interviewe" kan man klikke på højttaleren ud for ordet, for at høre om det er ordet man ønsker.

Hvis man holder kontrol tasten (Ctrl) nede, mens man klikker på højttaleren, kan man høre hele sætningen, som om ordet allerede var indsat, altså i eksemplet høre sætningen "Men jeg vil interviewe".

Jokertegn

Jokertegn anvendes når man ikke er helt sikker på hvilke bogstaver der er i ordet. Hvis man for eksempel vil skrive apotek og kun er sikker på at ordet starter med a og senere må indeholde et t samt slutter på k, så kan skrive a*t*k# - og få forslaget *apotek*.

I ViseOrd findes der tre jokertegn der kan benyttes:

1. '_' præcist et bogstav
2. '*' nul, et eller flere bogstaver
3. '#' ordet skal afsluttes med de foranstående bogstaver

Eksempler:

Hvis man vil skrive 'dukke', men man er i tvivl om ordet staves 'dukke' eller 'dække', kan man med fordel skrive '_' i stedet for det bogstav man er i tvivl om:

Jeg fik en d_kk

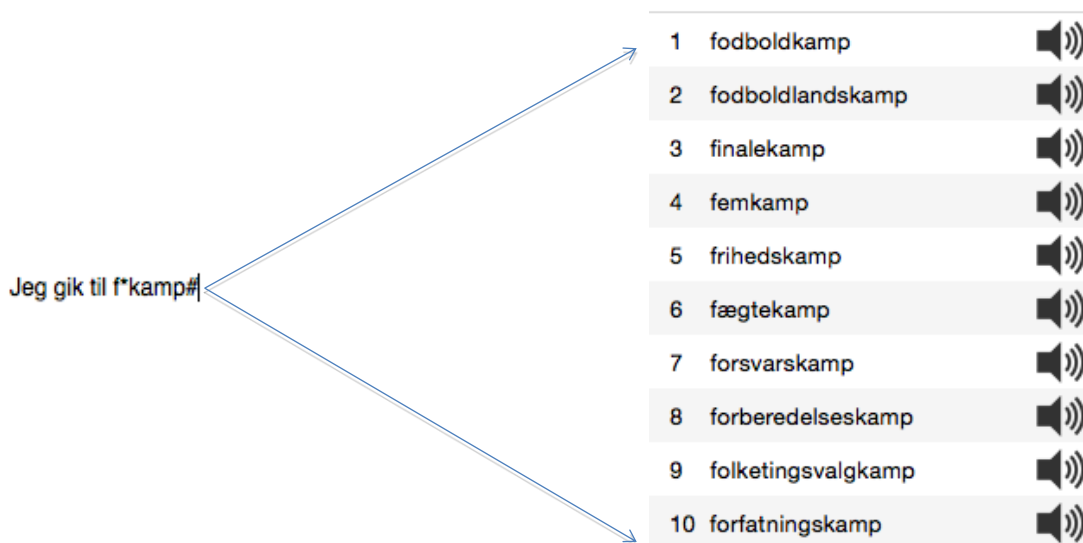
1	dukkert	
2	dukke	
3	dækkende	
4	dykkerferie	
5	dukkefører	
6	dukkevogn	
7	dykker	
8	dykkerrejse	
9	dykkerklokke	
10	dykkertur	

Hvis man ikke ved hvordan man staver til fodboldkamp, men man ved at ordet starter med 'f' og slutter på 'kamp', så kan man bekvemt bruge '*' til at få det rigtige ordforslag frem:

Jeg gik til f*kamp

1	fodboldkampe	
2	fodboldkampen	
3	finalekampene	
4	fodboldkamp	
5	forfatningskampen	
6	fraktionskampe	
7	fodboldkampene	
8	fodboldlandskamp	
9	finalekampe	
10	finalekamp	

Der er mange ord, som starter med f og som har 'kamp' som del af ordet. Man kan derfor med fordel anvende # for kun at få vist ord der slutter på 'kamp':

Her er '#' tegnet brugt til at angive at ordet skal slutte på 'kamp'. Der er derfor kun ordforslag der slutter med 'kamp' i listen. 'fodboldkamp' er kommet øverst fordi det nu er det mest sandsynlige ord der skal bruges.

Ordrettelse

Ordrettelse benyttes, når ordforudsigelse og ordfuldendelse tilsammen ikke kan fylde ordforslagslisten ud. I sådanne tilfælde vil det sidste eller igangværende ord ofte være stavet forkert.

Med kendskab til typiske stavfejl på dansk, prøver ViTre forskellige variationer over det sidste ord. Stavfejl kan f.eks. være at man bruger s i stedet for c, d i stedet for t, skriver et bogstav i ordet med stort eller glemmer den ene konsonant ved dobbeltkonsonanter (f.eks. "duke" i stedet for "dukke").

Ordrettelser står med røde bogstaver i ordforslagslisten for at angive at det er en rettelse:

sykelstativet

Ordforslag

Tavs

1 cykelstativet

[Empty list item]

[Empty list item]

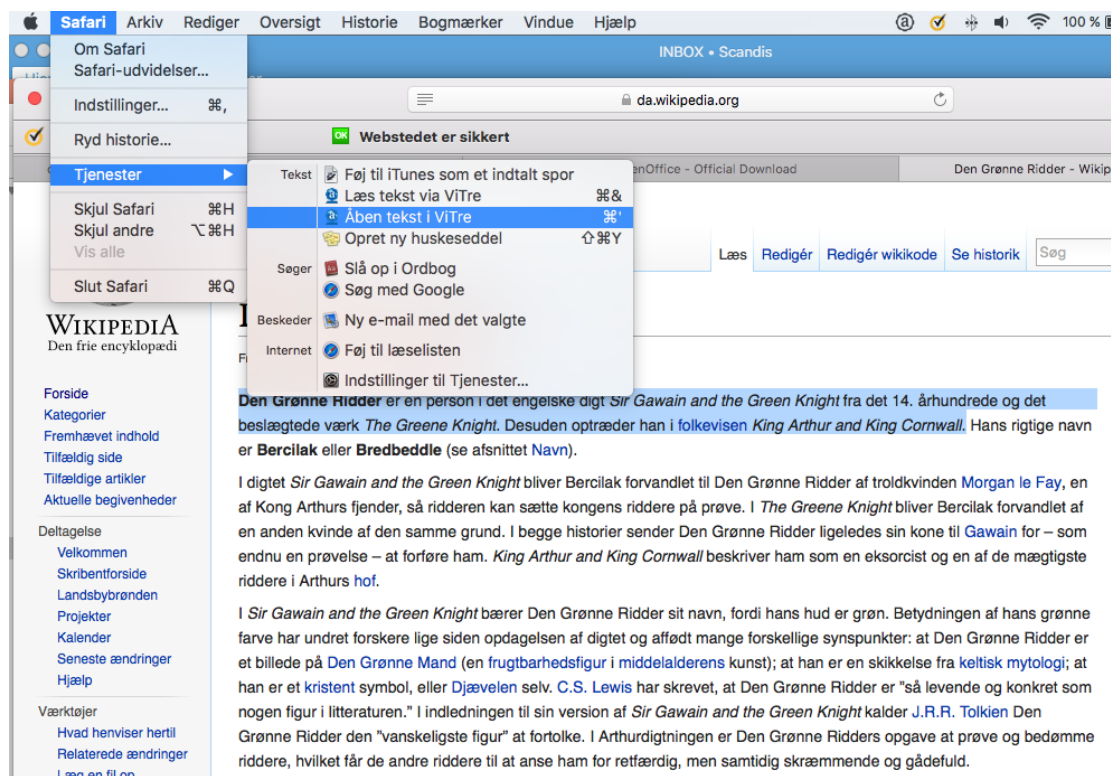
[Empty list item]

[Empty list item]

[Empty list item]

Læsestøtte

Alle tekster, som kan markeres med en mus, kan også læses op af ViTre. Det sker ved at bruge det pågældende programs menupunkt "Tjenester" som findes i hovedmenuen. For eksempel for programmet Safari finder vi menupunktet "Tjenester" under menuen "Safari":

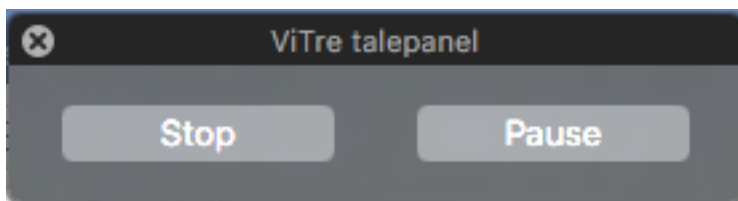

Menupunktet "Tjenester" kan i mange programmer også åbnes ved at holde Ctrl tasten nede, mens der klikkes på en markeret tekst:

I begge tilfælde kan man finde to ViTre funktioner til oplæsning af den markerede tekst:

Læs med Vitre læser den markerede tekst op. Der vises et lille vindue mens oplæsningen finder sted:

Her kan man stoppe oplæsningen eller sætte den på pause. Når man klikker på pause, vil oplæsning blive sat på pause og Pauseknappens tekst ændres til "Genoptag".

Det er også muligt at bruge en genvejstast til oplæsning i stedet for tjenestemenuen. Klik på Command tasten (cmd) samtidig med shift tasten (⇧) samtidig med tasten '&'.

Åben tekst i Vitre åbner et vindue med en kopi af den markerede tekst:

Herfra kan man nu

- Starte, pause og stoppe oplæsning
- Få markeret det ord der oplæses lige nu, så man kan følge med i oplæsningen
- Få oplæst teksten i udsnit (ved at markere den tekst man vil have læst op)
- Sætte oplæsningen på lydløs og nøjes med ordmarkering når man selv læser

Man kan også bruge vinduet til tekstredigering. Dette er beskrevet i kapitlet om **Vitre editoren**.

I nedenstående vindue er ordet "århundrede" ved at blive læst op:

Det er også muligt at bruge en genvejstast til at åbne ViseOrd-vinduet i stedet for tjenestemenuen. Klik på Command tasten (cmd) samtidig med shift tasten (↑) samtidig med tasten apostrof (').

ViTre Editoren

ViTre vinduet som beskrevet i forrige kapitel, kan også bruges som hjælpeeditor sammen med det redigeringsprogram man anvender (Word, TextEdit, Pages etc.)

Fordelen ved at anvende hjælpeeditoren ("ViTre editoren") er, at man omgår de begrænsninger i læse/skrive-støtte som der er på Mac OS, se kapitlet "Begrænsninger i visse Mac programmer". Specielt vil man i ViTre editoren under redigering have mulighed for oplæsning med highlight af ord.

Et typisk scenarie for anvendelse af ViTre editoren er:

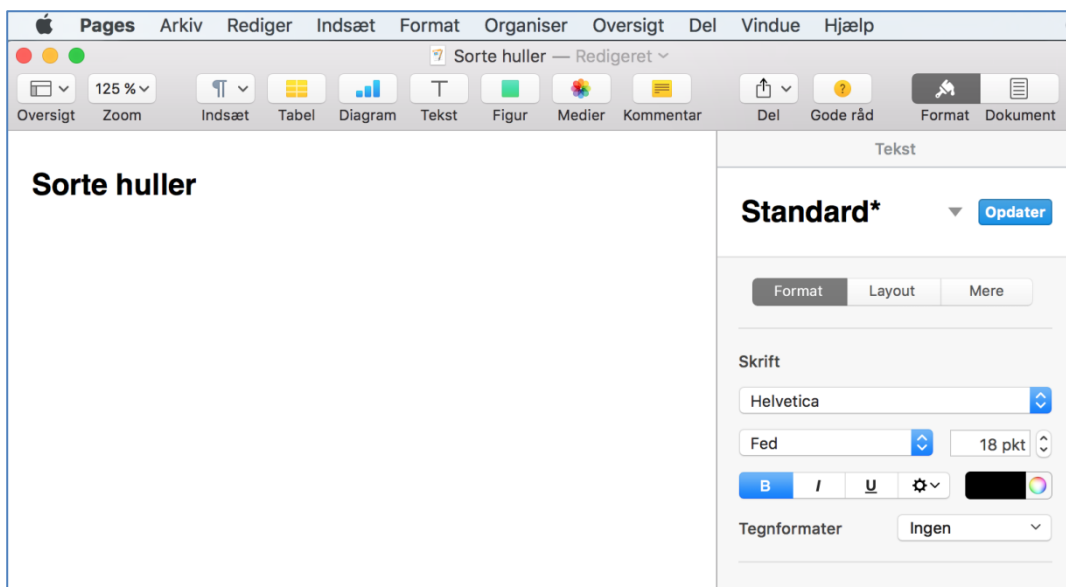
- Man åbner sit normale redigeringsprogram, fx Word
- Under redigeringen åbner man ViTre editoren for at skrive en del af dokumentet, fx et afsnit
- Afsnittet skrives med fuld læse/skrive støtte i ViTre editoren
- Den skrevne tekst hentes tilbage til redigeringsprogrammet

Tjenesten "**Åben tekst i ViTre**", som beskrevet i forrige kapitel, bruges til at starte redigeringen i ViTre editoren

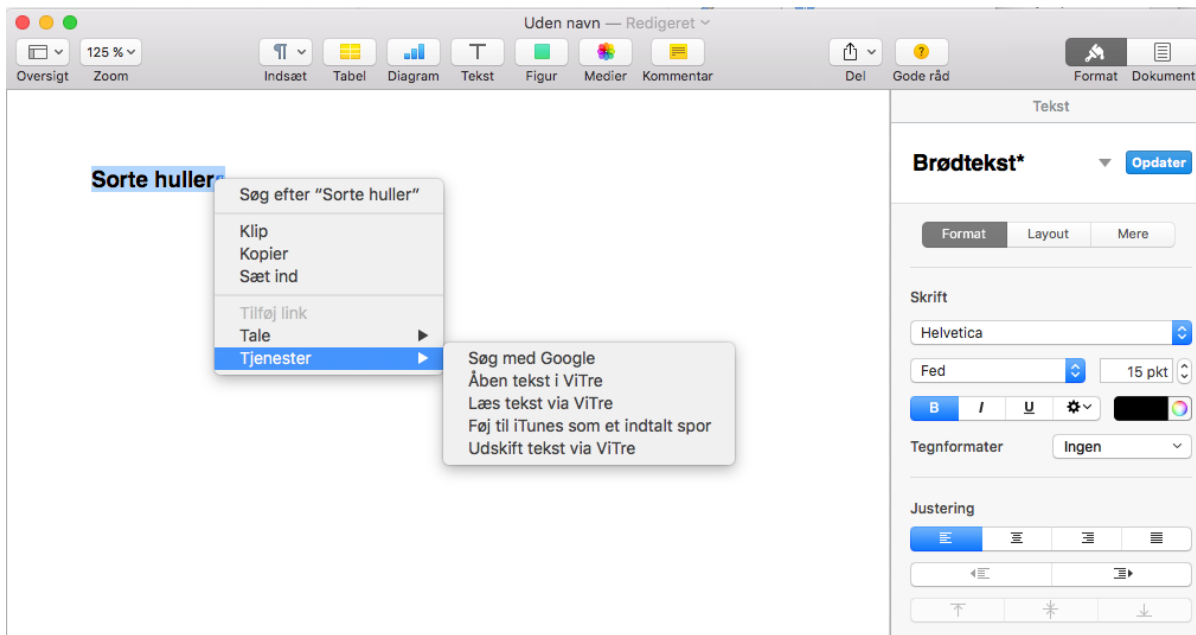
Tjenesten "**Hent tekst fra ViTre**" bruges til at hente teksten fra ViTre editoren tilbage til redigeringsprogrammet man bruger

Eksempel:

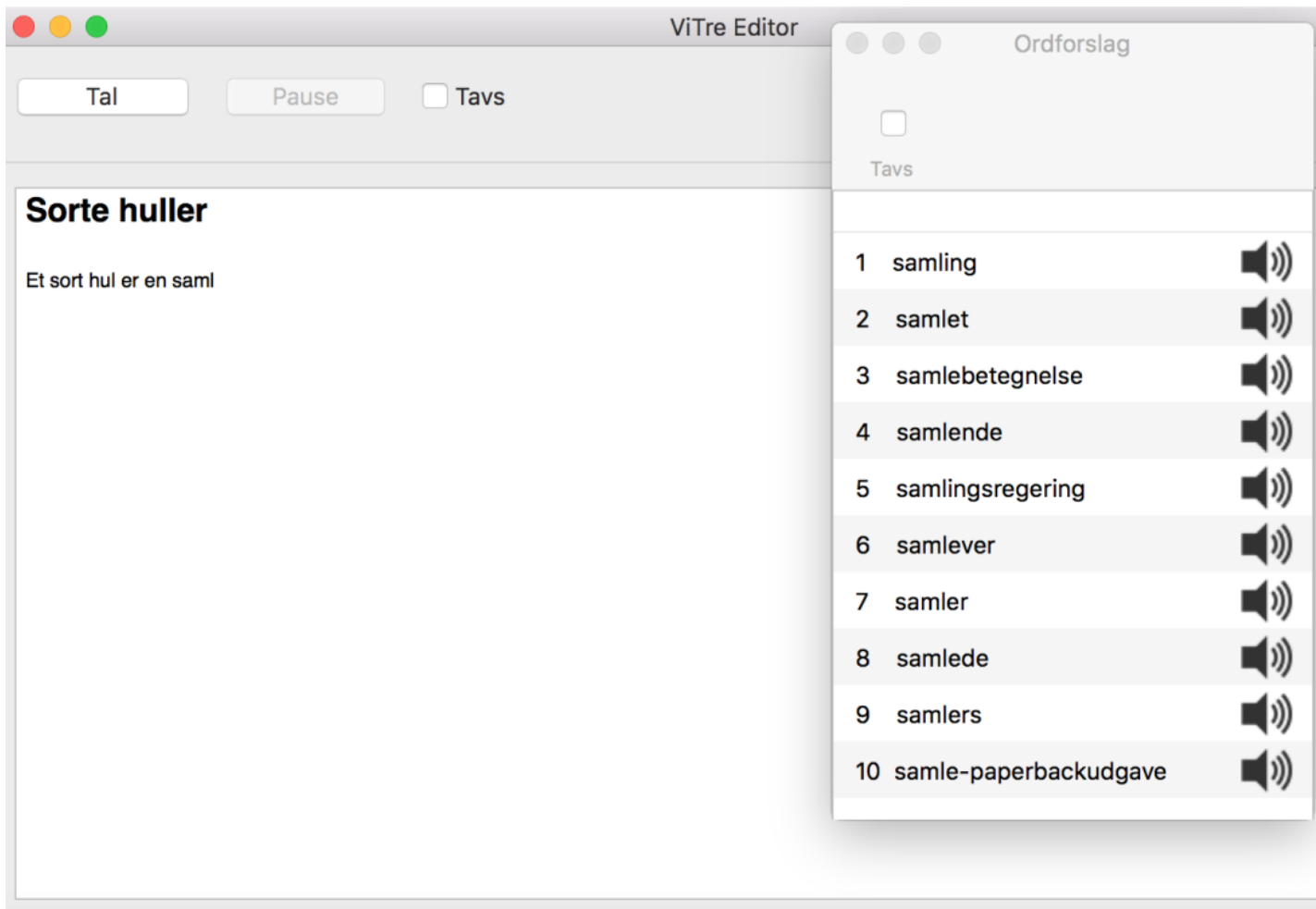
Man starter sin redigering i Pages:

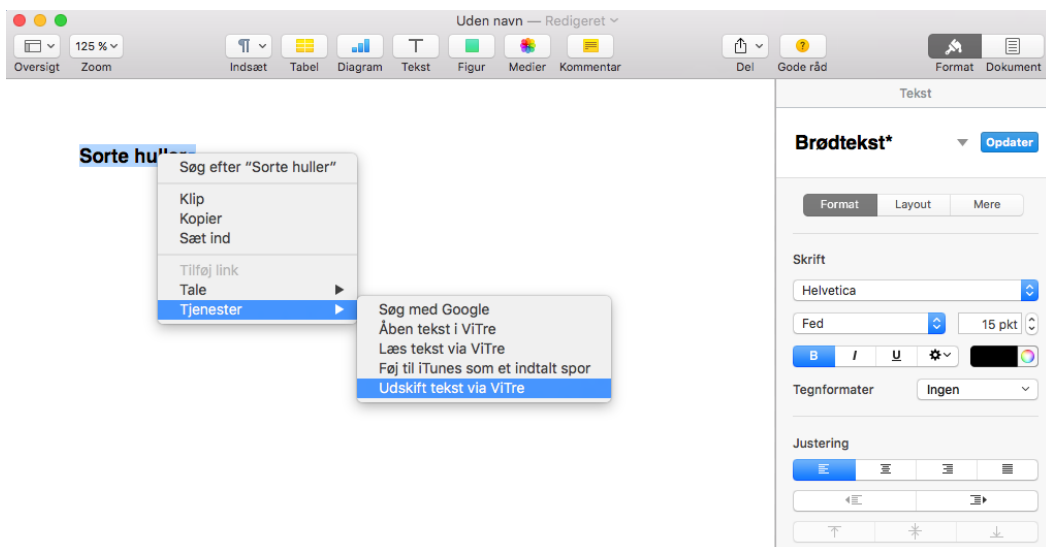
Man kan skifte til brug af ViTre editoren ved at bruge tjenesten **Åben tekst i ViTre**:

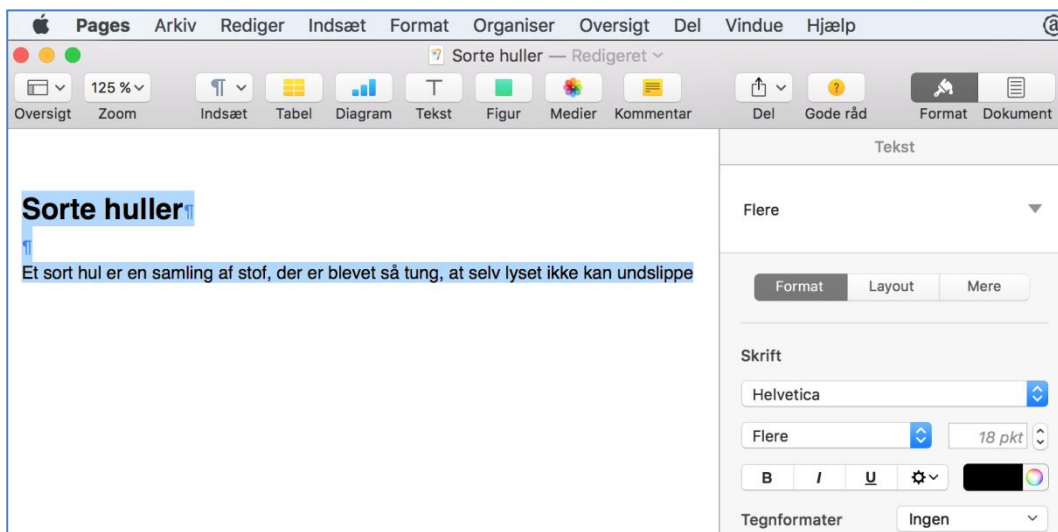
Herefter åbnes et ViTre editor vindue hvor man kan fortsætte redigeringen. Her har man highlight under oplæsning og ordforslag uden Pages begrænsninger (se kapitlet **Begrænsninger i Visse Mac programmer**):

Når man er færdig, hentes den færdige tekst tilbage til Pages vha tjenesten **Udskift tekst via ViTre**:

Den markerede tekst i Pages udskiftes hermed med teksten i ViTre editoren så den ser herefter således ud:

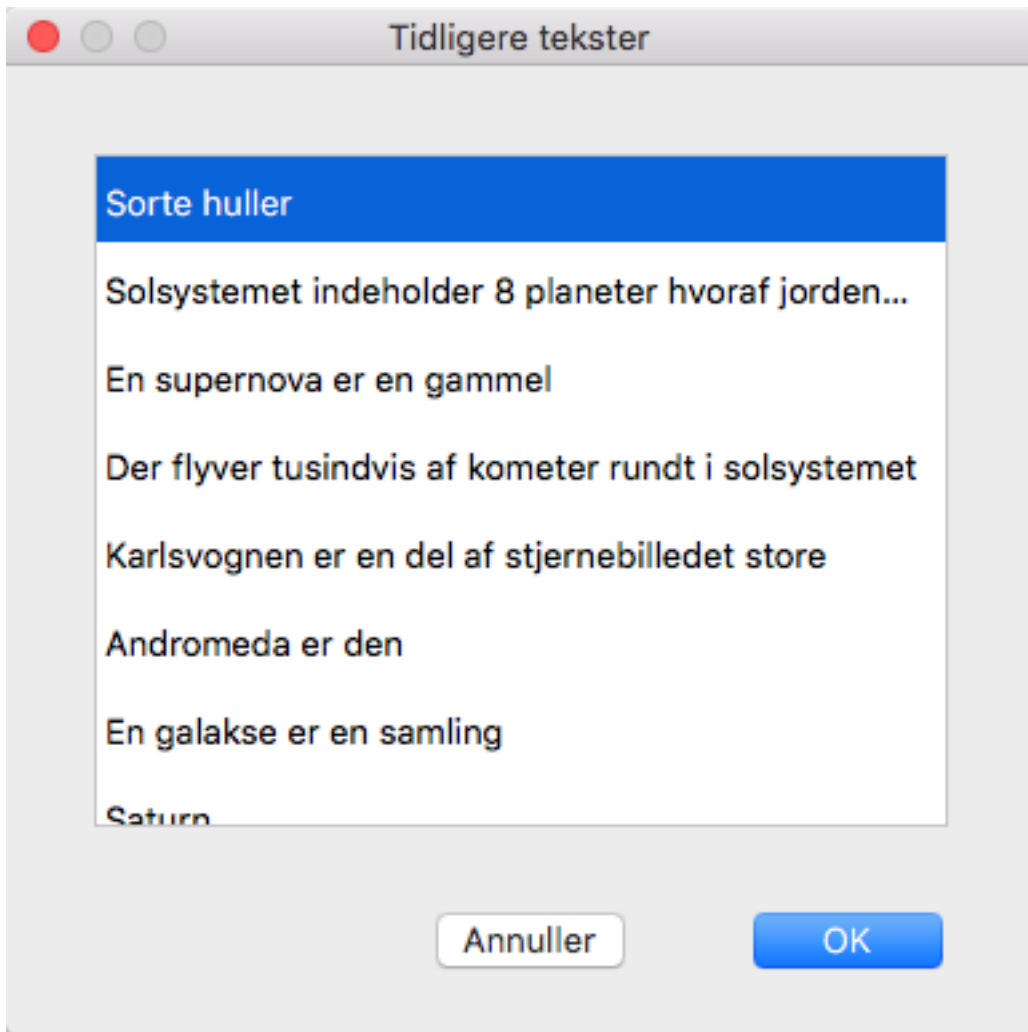
Hvis der ikke er nogen markeret tekst, indsættes teksten fra ViTre editoren i stedet. Tjenesten hedder derfor i stedet **Indsæt tekst via ViTre**.

ViTre vinduet lukkes automatisk når teksten er blevet udskiftet eller indsat.

Sikkerhedskopi

ViTre editoren er ikke en editor i normal forstand som man kan bruge til at oprette og gemme filer med. Det er snarere en slags hjælpeeditor som man midlertidigt bruger for at få fuld læse/skrivestøtte under tekstredigering. Det er brugerens opgave at kopiere teksten tilbage til det oprindelige redigeringsprogram (Word, Pages, TextEdit etc.) inden ViTre editorvinduet lukkes. Det gøres f.eks. ved hjælp af **Udskift tekst fra ViTre** tjenesten som vist ovenfor, eller ved hjælp af udklipsholderen.

De sidste 10 redigerede tekster kan dog hentes via knappen **Tidligere tekster** som åbner et vindue, hvor man kan se starten af teksten for de sidste 10 tekster:

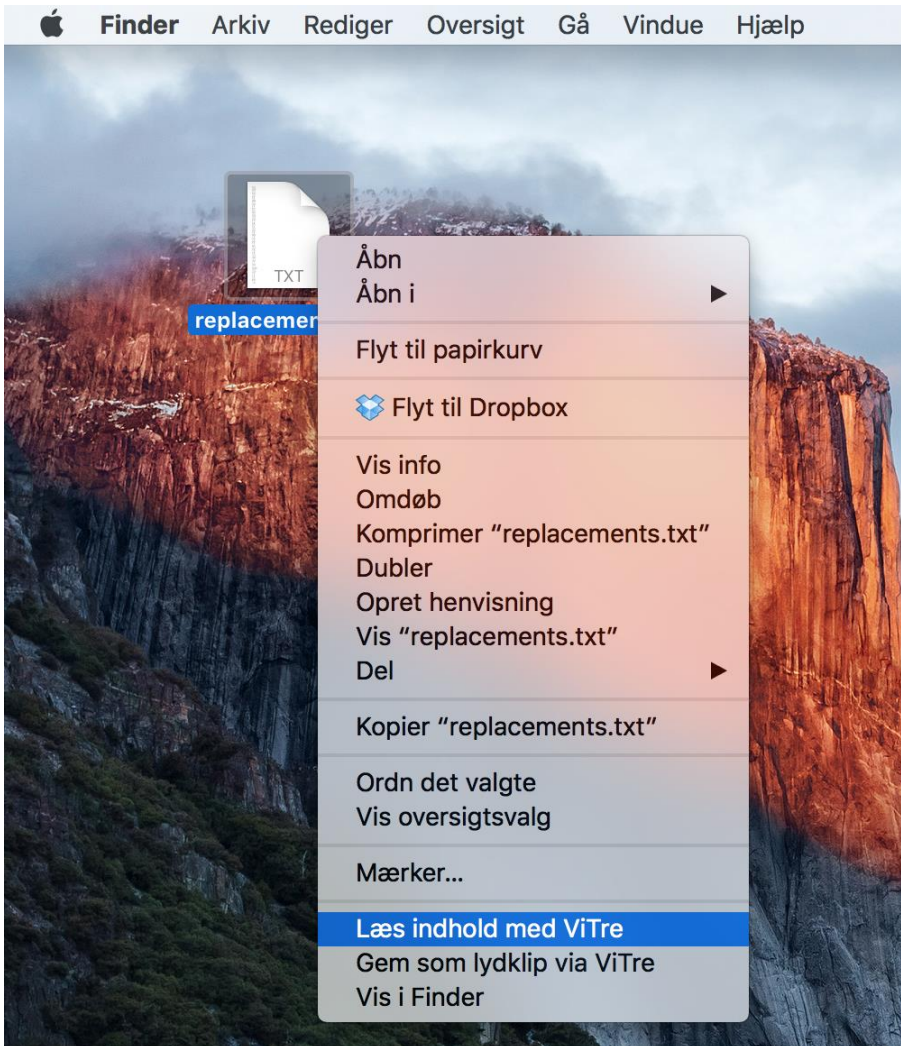
Fra listen vælges den tekst der skal genindlæses og der klikkes derefter på **OK**

ViTre tjenester i Finder

Man kan få oplæst eller genereret lyd fra en tekstfil direkte fra Finder via en tjeneste. Hvis man højreklikker på et ikon for en tekstfil, rtf fil eller pdf fil, vises de to tjenester

1. **Læs indhold med ViTre**, som oplæser indholdet af filen. Oplæsningen kan til enhver til sættes på pause eller stoppes på samme måde som for tjenesten **Læs med Vitre** beskrevet tidligere.
2. **Gem som lydclip via Vitre**, som gemmer lyden som en aiff fil på disken. Du vil blive bedt om at angive et filnavn og placering. Når man efterfølgende skal høre indholdet, dobbeltklikkes på filikonet. Filen vil herefter blive afspillet i standardafspilleren, fx iTunes eller QuickTime.

Nedenfor er vist et eksempel:

Brugerordbøger

Man kan i ViTre supplere med egne ordbøger til ordforslag.

En ordbog består af to filer som udarbejdes vha en teksteditor, som fx den indbyggede TextEdit:

1. Filen **descriptor.dat** består af en enkelt linje med navnet på ordbogen
2. Filen **rules.txt** indeholder ordbøgens ord. Hvert ord placeres på en separat linje

Filerne placeres i din hjemmemappe hvor du skal oprette undermappestrukturen `Scandis/ViTRe/SPROG/Subdictionaries/ID`, hvor `SPROG` er `da_dk` hvis ordbogen er til Dansk og `en_uk` hvis ordbogen er til Engelsk.

`ID` er et passende mappenavn som du selv vælger når du opretter mappestrukturen. Hvis navnet på ordbogen ikke indeholder blanke og specialtegn, kan `ID` være den samme som navnet på ordbogen.

Næste gang ViTre startes vil den nye ordbog blive indlæst og den kan slås til/fra under **Flere ordbøger** i Indstillinger.

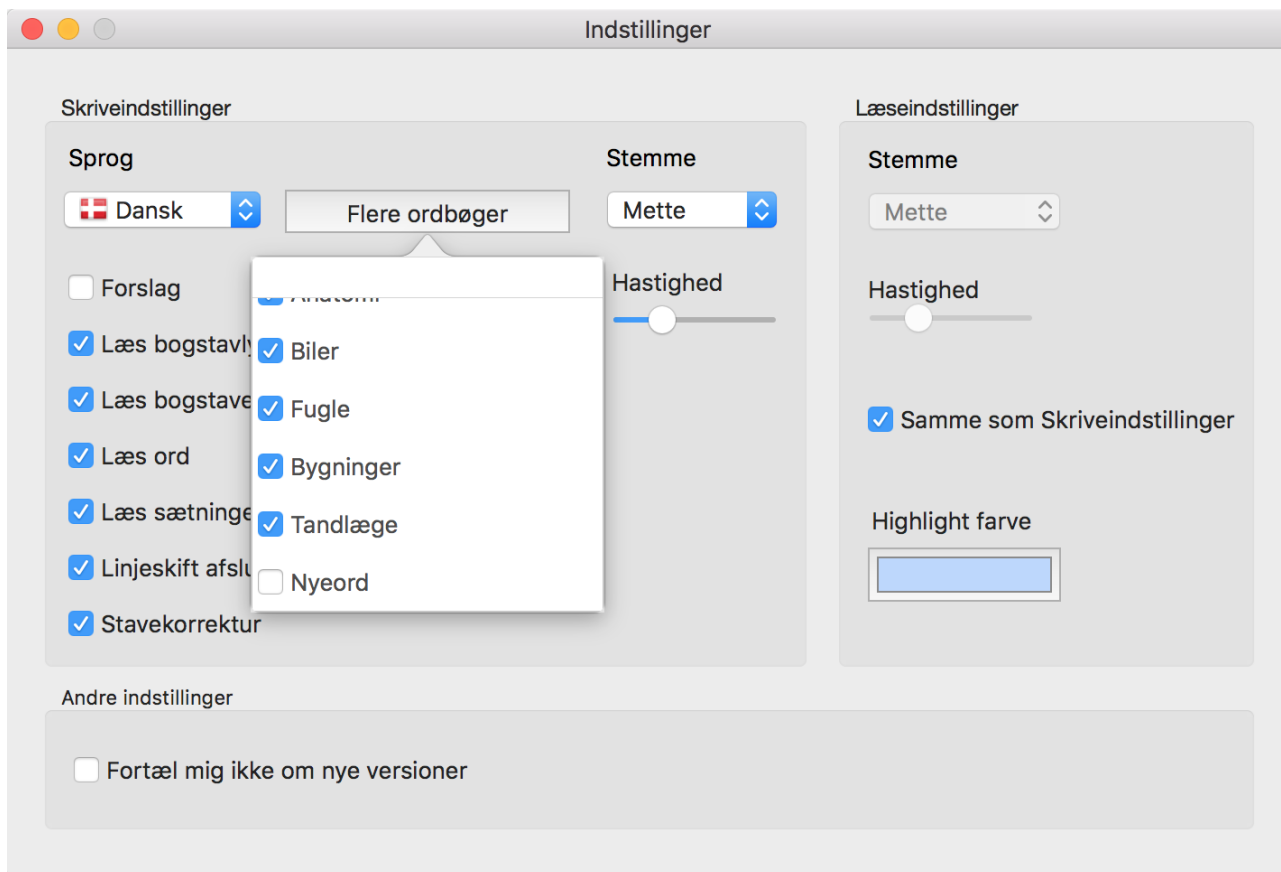
Eksempel:

Vi vil oprette en ordbog "nyeord" med ordene *ViTre*, *ViseOrd*, *skabssvensker*, *rækkeviddeangst*. Der gøres følgende:

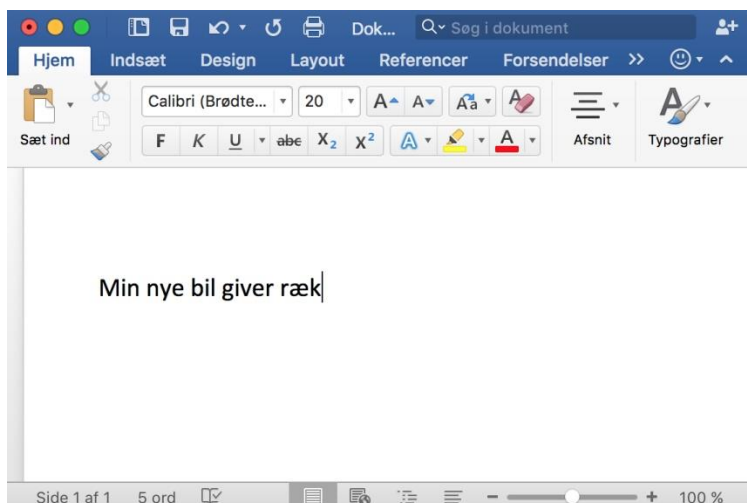
- Mappen Scandis/ViTRe/da_dk/Subdictionaries/nyeord oprettes under brugerens hjemmemappen. Formodentlig findes hverken mappen da_dk, Subdictionaries eller nyeord så de skal oprettes en efter en. For at oprette en mappe bruges det indbyggede program Finder. Her åbnes menuen **Arkiv** og der vælges **Ny mappe**.
- I mappen nyeord oprettes filen descriptor.dat og navnet Nyeord skrives i mappen
- I mappen nyeord oprettes files rules.txt og ordene skrives i filen med et ord pr. linje dvs:
ViTre
ViseOrd
Inkluderet i den Danske Ordbog 19. november 2015:
skabssvensker
frygten for ikke at nå en ladestander med sin elbil:
rækkeviddeangst

Bemærk at man kan skrive kommentarlinjer i filen rules.txt ved at starte linjen med tegnet #.

Når ViTre herefter genstartes, vil den nye ordbog blive indlæst og man kan slå den til i indstillinger:

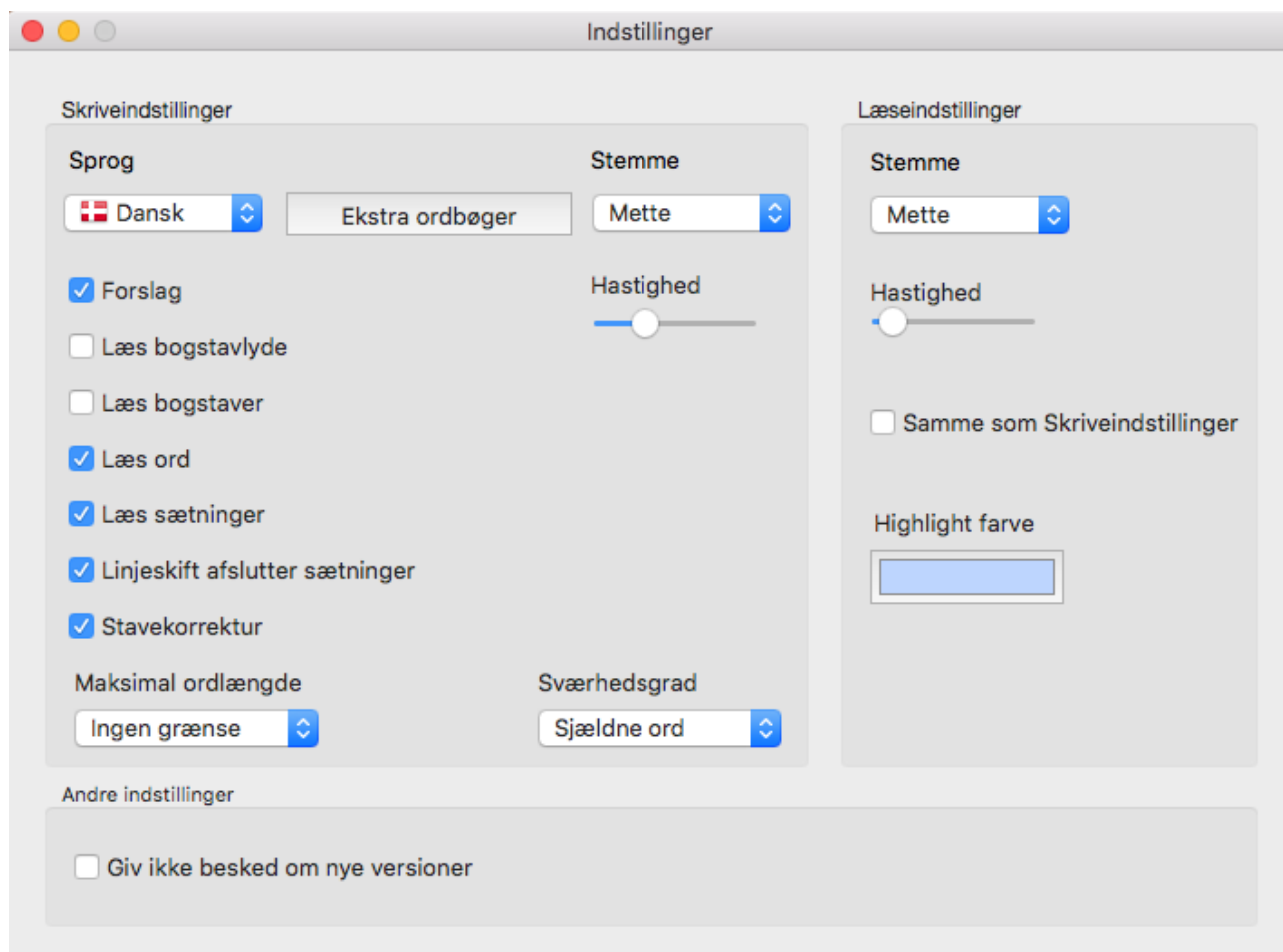
Når ordbogen er slået til, vil ordene i ordbogen kunne forekomme som ordforslag, fx:

- 1 rækkeviddeangst
- 2 række
- 3 rækker
- 4 rækken
- 5 rækkevidde
- 6 rækkefølge
- 7 rækkerne
- 8 rækkehus
- 9 rækkefølgen
- 10 rækkens

Indstillinger

Indstillinger dialogboksen åbnes fra ViTre menuen:

Indstillingerne er, som vist, delt op i tre grupper:

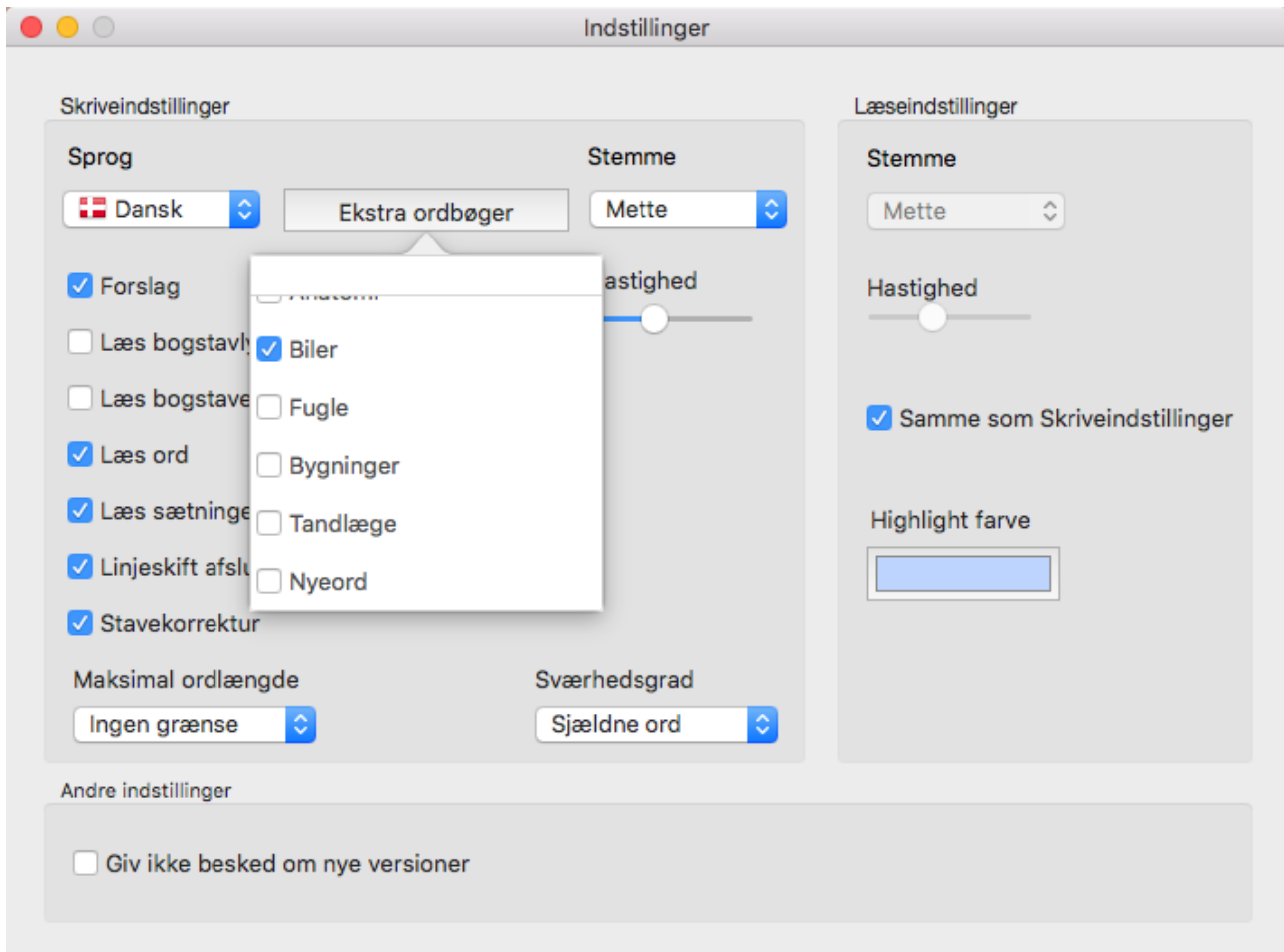
1. **Skriveindstillinger** som er indstillinger relateret til skrivestøtte
2. **Læseindstillinger** som er indstillinger relateret til læsestøtte
3. **Andre indstillinger** som er generelle indstillinger for ViTre

De tre grupper er beskrevet i det følgende.

Skriveindstillinger

Sprog. Her kan vælges hvilket sprog der kan benyttes til skrivning med ordforslag. I denne version af ViTre kan benyttes Dansk, Svensk, Norsk, Engelsk og Tysk.

Flere ordbøger. Nogle sprog har ekstra (fag)ordbøger som man kan vælge at bruge til ordforslag. En eller flere af ordbøgerne kan også være brugerdefineret som beskrevet i forrige kapitel. Klik på knappen for at åbne valgmulighederne. Herefter afkrydses de ordbøger som skal bruges til ordforslag:

I eksemplet er fagordbogen "Biler" til valgt.

Stemme: Vælg den stemme du ønsker at bruge. Der vises kun stemmer for det sprog der er valgt.

Hastighed: Styrer den valgte stemmes hastighed.

Forslag: Styrer om der skal være ordforslag under skrivning.

Læs bogstavlyd: Styrer om ViTRe under skrivning skal oplæse den lyd et bogstav giver.

Læs bogstaver: Styrer om ViTRe under skrivning skal oplæse et bogstavs navn.

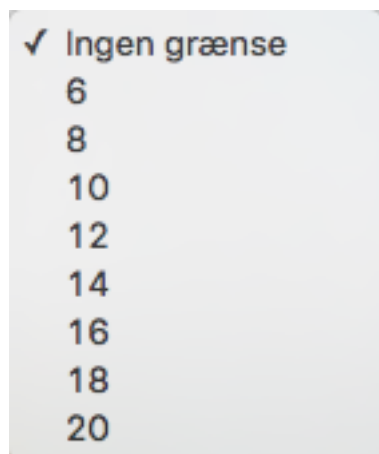
Læs ord: Styrer om ViTRe skal oplæse ord der skrives.

Læs sætning: Styrer om ViTRe skal oplæse hver sætning der skrives.

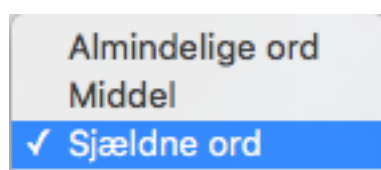
Hårdt linjeskift: Styrer om et hårdt linjeskift (Enter) skal opfattes som sætningsafslutter (afkrydset) eller om linjeskift skal opfattes som et mellemrum (ikke afkrydset). Stedet hvor en sætning afsluttes er vigtig for ordforudsigelse og for oplæsning sætning for sætning.

Stavekorrektur: Styrer om ViTre også skal foreslå ordrettelser.

Maksimal ordlængde: Her kan man sætte begrænsning på længden af ord der må forekomme i ordforslagslisten. Man vælger mellem **Ingen grænse** eller maksimal længde på 6,8,10,12,14,16, 18 eller 20 bogstaver:

Sværhedsgrad: Her kan man fravælge sjældent forekomne ord. Man vælger mellem **Almindelige ord** (dvs kun de mest hyppigt forekomne ord), **Sjældne ord** (dvs. alle ord der kan forekomme) eller **Middel** som er midt imellem de to ydergrænser:

Læseindstillinger

Stemme: Vælg den stemme du ønsker at oplæse med. Der kan vælges mellem alle stemmer der er installeret på computeren, dvs. man kan få læsestøtte på alle sprog der er installeret stemmer for.

Hastighed: Styrer den valgte stemmes hastighed

Samme som Skriveindstillinger: Når dette felt er afkrydset, vil stemme og hastighed være den samme som for skrivning. Det er derfor ikke muligt at vælge **stemme** og **hastighed** fra læseindstillinger i dette tilfælde.

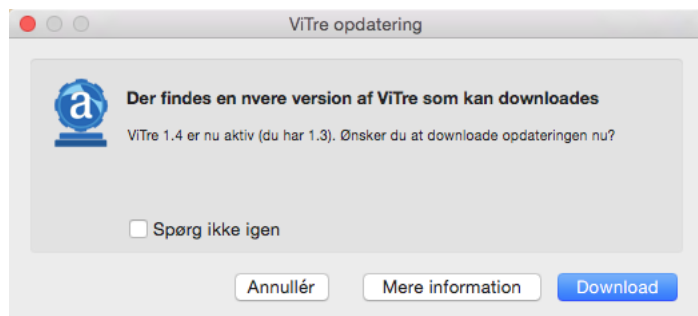
Highlight farve: Her vælges den farve som bruges til highlight af tekst under oplæsning

Andre indstillinger

Fortæl mig ikke om nye versioner: Styrer om ViTre ved opstart automatisk skal informere hvis en nyere version af ViTre er tilgængelig. Se kapitlet "Opdatering af ViTre" nedenfor.

Opdatering af ViTre

Når ViTre starter eller man bruger menupunktet **Tjek om der er en opdateret version** og der desuden er forbindelse til internettet, tjekkes det om der er en nyere version af ViTre tilgængelig. Hvis det er tilfældet, vises denne dialog:

I den viste dialog kan version 1.3 opdateres til version 1.4. Versionsnumrene vil være anderledes (større) i din version.

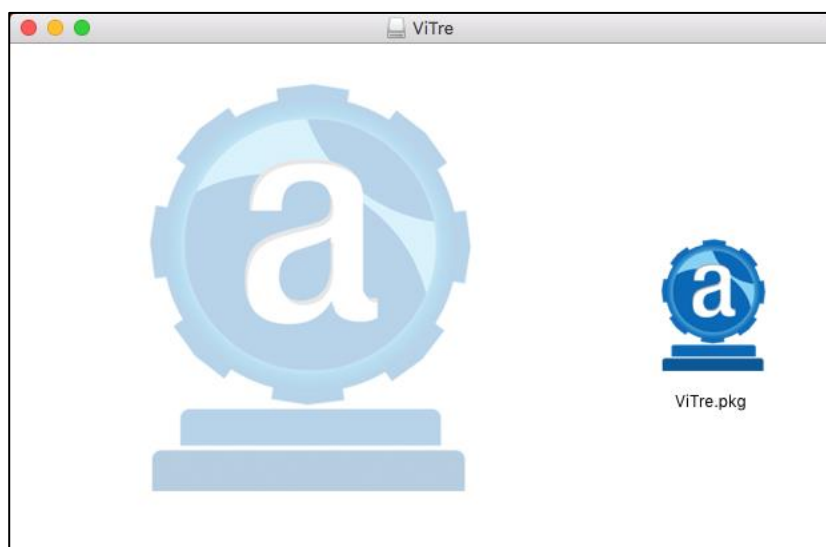
Hvis man afkrydser indstillingen "Spørg ikke igen", vil Vitre ikke længere tjekke om ny version er tilgængelig. Dette kan også slås til/fra i indstillingsdialogen, se kapitlet "Indstillinger".

Hvis man klikker på "Annuller", vil ViTre ignorere at en nyere version findes.

Hvis man klikker på "Download", vil ViTre gøre følgende:

- Downloade den nye version til mappen ~/Overførsler
- Lukke den nuværende version
- Starte installationen af den nye version.

Når installationen af den nye version er startet, vises dialogen:

Herefter dobbeltklikker man på ikonet til ViTre.pkg og følger installationsanvisningerne.

Se også <http://www.scandis.dk/da/support/ViTRe-installation-Mac-da.pdf>

Man kan også få mere information om den nye version inden man downloader den. Det gøres ved at klikke på "Mere information" i opdateringsdialogen. Man vil herved få åbnet en webside hvor de vigtigste nye funktioner i den nye version er beskrevet.

Der vil også være et link til installationsvejledningen og der vil være et link hvorfra man kan downloade ViTre. Det er dog lidt lettere at bruge "Download" knappen som er forklaret ovenfor, idet man slipper for selv at starte installationen fra mappen ~/Overførsler og man slipper for selv at skulle lukke nuværende version.

Genvejstaster

Der er genvejstaster for følgende funktioner i ViTre:

Funktion	Genvejstast	Sammenhæng genvejstasten virker i
Udskift tekst via ViTre	Cmd %	Under skrivning
Indsæt tekst via ViTre	Cmd)	Under skrivning
Åben ViTre menu	Cmd U	Alle steder
Skjul/vis ordforslagsvindue	Cmd 1	Alle steder
Læs fra udklipsholder	Cmd 2	Alle steder
Tavs ordforslag	Cmd E	Alle steder
Læs tekst via ViTre	Cmd &	Når tekst er markeret
Åben tekst i ViTre	Cmd '	Når tekst er markeret
Indsæt ordforslag 1	Ctrl 1	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 2	Ctrl 2	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 3	Ctrl 3	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 4	Ctrl 4	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 5	Ctrl 5	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 6	Ctrl 6	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 7	Ctrl 7	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 8	Ctrl 8	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 9	Ctrl 9	Når ordforslagsvinduet er åbent
Indsæt ordforslag 10	Ctrl 0	Når ordforslagsvinduet er åbent

Bemærk at ikke alle ViTre funktioner har en

Licenshåndtering

For at benytte ViTre, kræves en licensnøgle. Når ViTre installeres første gang, vil der være en standard licens nøgle indbygget som kan bruges i 60 dage. Man kan købe en ny licensnøgle ved at kontakte ScanDis, fx via e-mail på support@scandis.dk

En licensnøgle kan være til en eller til flere brugere og den kan enten være tidsbegrænset med fast udløbsdato, med udløb efter et antal dage eller den kan være uden tidsbegrænsning.

Hvis der er mindre end 10 dage til at en tidsbegrænset licens udløber (fx standard licensen) får man følgende besked:

Man kan også klikke på menupunktet **Opdater licens**. Herved åbnes en dialog hvor man kan se hvornår licensen udløber:

Når man klikker på **Opdater**, åbnes en dialog hvor man kan angive en ny licensnøgle:

Her indtastes de 24 cifre, som en licensnøgle består af. Licensnøglen skal du have hos ScanDis.

Du kan også modtage licensnøglen som en fil. I dette tilfælde klikker du på **Importer licens**, for at indlæse filen. Når filen er indlæst, vil felterne være fyldt ud.

Det er ikke sikkert at du behøver angive **Licensindehaver**. Hvis feltet skal udfyldes, vil du af ScanDis få at vide hvad der skal stå.

Hvis du ikke har en licensnøgle skal du klikke på **Hent licensnøgle**. Her vil du få instrukser om, hvordan du køber en licens hos ScanDis.

Når du har udfyldt dialogen, klikker du på **OK**. Licensen vil herefter blive registreret. Bemærk at det kræver en aktiv internetforbindelse.

Hvis du klikker på **Annuller**, vil licensfornyelsen blive annulleret. Hvis den tidligere licens allerede er udløbet, vil ViTre hermed lukke. Ellers kan du fortsætte med at bruge ViTre.

Begrænsninger i visse Mac programmer

Skrivestøtte

Man kan bruge ViTre til ordforslag fra alle de programmer der er blevet testet: Word, Powerpoint, Outlook, TextEdit, Mail, Google, Pages, Safari tekstfelter, Huskesedler, tekstfelter i PDF, terminal samt en lang række programmer hvor man kun indtaster korte tekster for eksempel ved søgninger, navngivninger etc.

Det er desværre ikke alle programmer der giver fuld adgang til den skrevne tekst og til markørens position i teksten. Det betyder at hvis man i disse programmer skifter markørens position enten vha. musen eller vha. piletasterne, vil der ikke være mulighed for ordforslag der hvor markøren er flyttet hen. Det er altså kun i nyskrevet tekst at ordforslag kan gives i disse programmer.

Kendte begrænsninger gælder for:

- Mail og Outlook (kun i selve meddelelseteksten)
- Pages

Læsestøtte

Der er desværre ingen af de testede programmer som understøtter markering af tekst under oplæsning. Hvis man ønsker markering af tekst under oplæsning må man derfor altid bruge ViTre læservinduet som beskrevet tidligere.

Brug af tjenester

Alle programmer der understøtter markering af tekst, bør også understøtte tjenester der kan operere på den markerede tekst, dvs. bl.a. også ViTre tjenesterne. Men det er desværre ikke alle programmer der overholder denne OSX konvention.

Hvis du bruger en applikation som ikke understøtter tjenester, eller som måske kun understøtter tjenester hvis tekst er markeret, må du foretage den ønskede funktion manuelt som vist i nedenstående skema:

Tjeneste	Tilsvarende funktioner
Læs tekst via ViTre	Kopier teksten til udklipsholder og tryk på Cmd 2 (dvs. læs fra udklipsholder)
Åben tekst i ViTre	Start en ViTre Editor fra ViTre menuen og kopier teksten fra dit dokument til ViTre editoren via udklipsholderen
Indsæt tekst fra ViTre	Kopier teksten fra en ViTre editor til dit dokument via udklipsholderen
Udskift tekst fra ViTre	Samme som Indsæt tekst fra ViTre , men teksten der skal erstattes skal først markeres i dit dokument.

Råd vedrørende specifikke applikationer

- I Google Docs kan man ikke benytte tjenester. Der er visse yderligere begrænsninger ved brug af Google Docs sammen med Safari. Så hvis du bruger Google Docs, så brug den sammen med en anden browser, fx Chrome eller Firefox som begge kan downloades gratis.

- I Adobes Acrobat Reader kan man heller ikke benytte tjenester. Det anbefales at man i stedet for Acrobat Reader bruger standardmåden til visning af PDF filer, dvs. bruger den indbyggede Billedfremviser hvori man godt kan benytte tjenester.

Nye Funktioner i ViTre version 2.0

ViTre til Mac er en videreudvikling af det tidligere produkt ViseOrd til Mac. Alt hvad ViseOrd indeholder, er også indeholdt i ViTre – plus en lang række nye funktioner.

Disse funktioner er:

- Oplæsning af bogstavlyde
- Mulighed for at vælge oplæsning af bogstaver, bogstavlyde, ord og sætninger samtidig.
- Ordforslag på dansk indeholdende de nyeste danske ord og vendinger
- Mulighed for information om ny version og let download og installation af ny version
- Genkendelse af tekst fra billeder. ViTre indeholder et separat værktøj "ViTex" der indeholder mange af de funktioner som kendes fra ViTex på pc.
- Mulighed for at tilføje nye ordbøger – også med brugerens egne ord
- ViTre editoren – et skriveprogram der understøtter highlight under oplæsning
- Separat stemmevalg til oplæsning. Enhver stemme der er installeret på computeren kan vælges.
- Tjenester i Finder til oplæsning af tekstfiler og af konvertering til lyd
- Mulighed for oplæsning af tekst i udklipsholderen
- Kraftig forbedring/udvidelse af korrekturforslag
- Genvejstaster for de vigtigste funktioner
- Både dansk og engelsk dokumentation
- Fejlrettelse i forbindelse med jokertegn.

Nye Funktioner i ViTre version 3.0

- 500 nye danske ord tilføjet til dansk ordbog
- Dansk ordbog rensat for stavefejl
- Mulighed for oplæsning af sætning med et ord før ordet er indsat
- Tilføjet indstillinger for sværhedsgrad: Ordhyppighed og ordlængde
- Licenssystem med startlicens der varer 2 måneder